

Næringskomiteen: Teknas innspill til Statsbudsjettet 2020

Tekna er en fagforening og en faglig forening, som organiserer over 80.000 naturvitere og teknologer med mastergrad. Vi har medlemmer i privat, statlig og kommunal sektor og vi har fagnettverk på en rekke områder.

Karbonfangst og -lagring

Karbonfangst- og lagring (CCS) er det viktigste tiltaket for å redusere utslipp, og Tekna hadde forventet at man i budsjettet tydeliggjorde en ambisjon om investeringsbeslutning i 2020. Utbygging av den første infrastrukturen for å fange, transportere og lagre CO₂ i stor skala er en absolutt forutsetning for å nå målene i Parisavtalen.

Det er positivt at det settes av 215 millioner kroner til industriaktørens arbeid med prosjektet. Tekna vil imidlertid påpeke at karbonfangstprosjektet bare lykkes ved at det skapes forutsigbarhet og rammer som gjør det attraktivt for europeiske industriaktører å satse på lagring av karbonutslipp i Norge. Det fremgår av regjeringens budsjettforslag, at nåværende prosjektplan for prosjektet tilsier at Stortinget kan fatte investeringsbeslutning for prosjektet i løpet av 2020 i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2021. Tekna mener derfor at komiteen bør tydeliggjøre at regjeringen må ta sikte på å fatte en investeringsbeslutning i 2020.

Forskning og innovasjon i næringslivet

Tekna etterlyser oppfølgingen av den helhetlige gjennomgang av virkemidlene for forskning og innovasjon i næringslivet som regjeringen tok initiativ til i 2018. Det fremgår av budsjettforslaget at denne vil bli fulgt opp innen utgangen av 2020. Tekna mener det haster med å gjøre det enklere for små og mellomstore bedrifter å orientere seg i utvalget av virkemidler, og håper komiteen vil tydeliggjøre en forventning om en raskere oppfølging av dette viktige arbeidet.

Styrking av Skattefunn-ordningen

Tekna er positive til at regjeringen øker den årlige Skattefunn-ordningen med 150 millioner fra 2020. Mange av våre medlemmer har erfaring med Skattefunn, som ansatte i virksomheter som benytter ordningen, eller som eiere av egne selskap.

Vi er imidlertid kritisk til at timeprissatsene fortsatt ligger under bedriftenes reelle kostnader, og at det er nødvendig med en betydelig oppjustering av satsen. Timesatsen legges også til grunn i andre prosjekter enn SkatteFUNN, i regi av eksempelvis Innovasjon Norge og Forskningsrådet, og det er derfor av stor betydning at man får en mer reell timesats enn det vi har i dag. Tekna er også negative til å redusere den øvre grense for fradraggrunnlaget fra 50 til 25 millioner kroner. Tekna mener dette kan svekke samarbeidet mellom næringslivet og FoU-institusjoner, og frykter at endringen vil ramme forskningsintensive prosjekter med stor samfunnsnytte.

Satsning på hav og teknologioverføring

Tekna mener det er viktig at Norge satser på havrommet, hvor det er et stort potensiale for langsiktig verdiskapning. CCS er allerede nevnt, og støtten til utbyggingen av det flytende havvindanlegget kalt Hywind Tampen er svært viktig. Prosjektet er et godt eksempel på hva man kan få til med teknologioverføring. Teknologi som opprinnelig ble oppfunnet og utviklet til fundamentering av olje og gass installasjoner, har de siste 7-8 år funnet vei til offshore havvind. Tekna har tidligere fått gjennomslag for et program for teknologioverføring, og mener

teknologioverføring er viktigere enn noen gang for å utnytte eksisterende kompetanse i omstillingen av samfunnet. Vi ber derfor komiteen tydeliggjøre dette i sine merknader.

Tekna er for øvrig svært glad for midlene til forprosjektering av Ocean Space Center i Trondheim, som skal være et ledende senter for havromsteknologi.

Stortingsmelding om helsenæringen

Tekna forventer videre en snarlig oppfølging av stortingsmeldingen om helsenæringen som komiteen har til behandling i Stortinget. Det er avgjørende at meldingen følges opp med konkrete tiltak om man skal få utnyttet det store potensialet på området. Det er stort behov for kompetanse om innovasjon og utvikling i kommunesektoren og det er behov for forenkling av både regelverk og digitale løsninger, helsedata må tilgjengeliggjøres, fagmiljøene må styrkes og utekontorene til Innovasjon Norge må få mer kompetanse på helseområdet.

Mer samarbeid med instituttsektoren – styrking av de teknisk-industrielle instituttene

Tekna mener at det offentlige i sterkere grad må motivere og legge til rette for at næringslivet øker innsatsen, deltakelsen og investeringene i det nasjonale FoU-systemet. Tekna vil presisere at en god utnyttelse av instituttsektoren, både de som er frittstående og de som er underlagt universitetene våre er av stor betydning for god næringsrettet forskning og utvikling.

Tekna mener man derfor bør øke insentivene for og utnyttelsen av Professor II-stillinger og nærings-PhD som verktøy for å øke samarbeidet mellom næringslivet og forskningsinstitusjonene. Vi trenger også en ordning tilsvarende forskningstermin for å bidra til at vitenskapelig ansatte kan tilbringe tid også ute i næringslivet.

Tekna viser videre til at bevilgningen til de teknisk-industrielle instituttene er foreslått økt med 20 millioner i budsjettet for 2020. Vi mener at det er nødvendig med en økning på ytterligere 20 millioner. Teknisk- industrielle institutter har til tross for viktige samfunnsbidrag, fortsatt lav basisbevilgning sammenlignet med tilsvarende institutter i Europa. Tekna håper derfor at komiteen vil finne rom for en ytterligere styrking av de teknisk-industrielle instituttene.

Bredbånd

Tekna er opptatt av utbygging av høyhastighets bredbånd som et viktig virkemiddel for næringsutvikling, Tekna er derfor meget positive til forslaget om å innføre leveringsplikt for å sikre høyhastighets bredbånd over hele landet.

Oppfølging av Digital 21

Tekna viser til rapporten fra styringsgruppen i Digital 21 som har jobbet frem 64 konkrete tiltak for å utnytte teknologiske og digitale muligheter i fremtidig næringsutvikling¹. Kompetanse er ett av de viktige satsningsområdene og Tekna ber komiteen om blant annet å se på forslaget om å etablere fire sterke forskningssentre for næringsrettet digitalisering (FND) – innenfor områdene kunstig intelligens, stordata, tingenes internett og autonome systemer. Tekna mener man, i kjølvannet av den varslede strategien på kunstig intelligens, i det minste bør sikre finansiering av et slikt senter på dette området.

¹ https://digital21.no/wp-content/uploads/2018/09/Digital21_strategi_2018.pdf

Forskning

Tekna er glad for at regjeringen følger opp langtidsplanene for forskning. Det er positivt at de tre opptrappingsplanene styrkes med 315 millioner kroner i 2020, herunder Teknologiløftet. Vi er også glad for styrking av forskning på IKT-sikkerhet.

Tekna er imidlertid bekymret for konsekvensene av at Forskningsrådet får et samlet kutt på 486,5 millioner kroner, hvorav 400 millioner på Kunnskapsdepartementets budsjett. Kutt i avsetninger til forskning kan gå utover forskningskapasiteten i en tid da det mer enn noen gang er behov for mer kunnskap til å løse de store utfordringene vi står overfor.